

EURO & TALOUS

SUOMEN PANKIN AJANKOHTAISIA ARTIKKELEITA TALOUDESTA

Sisältö

Sysäsikö pandemia tuottavuuden kasvuun Yhdysvalloissa?	3
---	----------

Sysäsikö pandemia tuottavuuden kasvuun Yhdysvalloissa?

Eilen – Kansainvälinen talous

KIRJOITTAJA

Sanna Kurronen

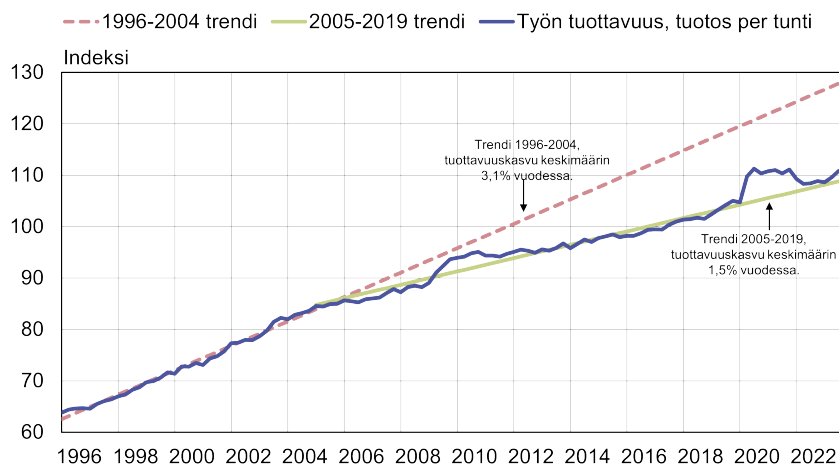
Vanhempi ekonomisti

Pandemia mylläsi USA:n työmarkkinat monin tavoin. Etätöiden lisääntyminen, työstä-työhön-siirtymien vauhdittuminen, pieneten palkkojen nopea nousu sekä muutokset työmarkkinoille osallistumisessa ovat vain muutamia esimerkkejä tekijöistä, jotka voivat vaikuttaa tulevaan tuottavuuskehitykseen.

Taloukasvua syntyy, jos joko tehdään enemmän työtunteja tai tehtyjen työtuntien aikana saadaan enemmän aikaan. Jälkimmäinen, eli tuottavuuden koheneminen, on se osa taloukasvua, joka tuo hyvinvoinnin kasvun. Ikääntyvien länsimaiden oloissa se on myös yhä tärkeämpi kasvun lähde, kun työvoima vanhenee ja jopa supistuu, jolloin tehtyjä työtunteja on yhä vaikeampi lisätä. USA:n tuottavuuskasvu on vuodesta 2005 alkaen ollut varsin heikkoa, mutta viimeaikaiset muutokset työmarkkinoilla voivat vauhdittaa työn tuottavuuden kasvua.

Kuvio 1.

Yrityssektorin työn tuottavuuskehitys USA:ssa

Lähde: Macrobond.

9.11.2023

©Suomen Pankki

Yhdeksi alhaisen työn tuottavuuskasvun syyksi on arveltu työvoiman liikkuvuuden vähenemistä. Ikääntyvä työvoima ja ikääntyvät yritykset johtavat työmarkkinoihin, jossa työpaikkoja syntyy ja katoaa aiempaa vähemmän. Työvoiman liikkuvuus kuitenkin edistää tuottavuutta vauhdittavaa tiedon leviämistä.

Finanssikriisin jälkeen työsuhhteesta irtisanoutumiset vähenivät USA:ssa pitkäksi aikaa, ja vuosina 2010–2012 vain 1,5 prosenttia työllisistä irtisanoutui kuukausittain. Irtisanoutumisaste ehti nousta 2,3 prosenttiin ennen koronapandemiaa, mutta nousi koronapandemian jälkimainingeissa vuoden 2021 lopulla jopa kolmeen prosenttiin. Elokuuhun 2023 mennessä irtisanoutumisaste oli palannut pandemiaa edeltävälle tasolle, mutta on yhä korkeampi kuin 2000-luvulla keskimäärin (2 %). Vauhdittunut työvoiman liikkuvuus voi nyt johtaa tuottavuuden kohenemiseen, kun työvoima on sopivammissa yrityksissä ja samalla osaamista on siirtynyt yrityksestä toiseen.

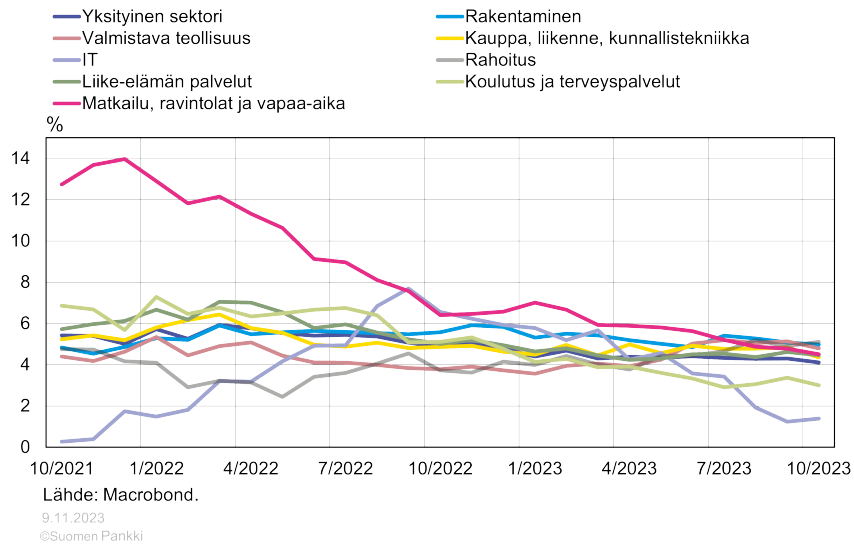
Etätyö näyttää lisääntyneen USA:ssakin pysyvästi. Kun ennen pandemiaa noin viisi prosenttia työpäivistä tehtiin etänä, pandemian jälkeen osuus on vakiintunut hieman alle 30 prosenttiin. Etätöiden vaikutuksesta tuottavuuteen opitaan edelleen lisää. Tämän hetken tutkimustieto näyttää, että lähi- ja etätöitä yhdistävä hybridi ei juuri vaikuta työn tuottavuuteen. Sen sijaan täysi etätyö näyttää jonkin verran heikentävän työn tuottavuutta, sillä etätöiden johtaminen on hankalaa.

Etätyö voi kuitenkin tuoda hyötyjä USA:n talouteen myös osallistumisasteen kautta, vaikkei tuottavuus kohenisikaan. Vaikka kokonaisuudessaan USA:n työvoimaan osallistumisaste on yhä pandemiaa edeltävän tason alapuolella, naisten osallistumisaste on palautunut vuoden 2019 tasolle. Tämä voi heijastella etätöiden tuomaa kokemusta helpommasta perheen ja työn yhteensovittamisesta.

Vaikka pitkällä aikavälillä tuottavuuskasvu määrää palkankorotusvaran, lyhyellä aikavälillä työvoiman kysyntä ja tarjonta voivat toimia palkkakehityksen tärkeimpänä ajurina. Kun normaalikuukautena USA:n matkailu- ravintola- ja vapaa-ajanpalvelusektorilla irtisanotaan tai lomautetaan vajaat kaksi prosenttia työvoimasta, maaliskuussa 2020 lähes kolmannes työvoimasta irtisanottiin tai lomautettiin ja vielä huhtikuussa 2020 neljännes alan työvoimasta. Pandemiasta toipuessa näiden työpaikkojen täyttäminen on osoittautunut työlääksi, ja alan nimellispalkat nousivat jopa 14 prosentin vuosivauhtia vuoden 2021 lopulla.

Kuvio 2.

USA: Keskimääräinen tuntipalkka yksityisellä sektorilla työllistävimmillä aloilla, vuosimuutos

Työvoiman saatavuusongelmat ja niistä seurannut alhaisten palkkojen nopea nousu ovatkin yksi pandemian aikaansaamista kiinnostavista muutoksista USA:n taloudessa, jolla voi olla vaikutusta myös tuottavuuskehitykseen. Kun työnantajat kohtaavat alan kiristyneet työmarkkinat, investoinnit tuottavuuden parantamiseen tulevat aiempaa houkuttelevammiksi.

On epäselvää, kuinka pitkäaikainen ongelma työvoiman heikko saatavuus matalapalkka-aloilla USA:ssa on. Se on kuitenkin jatkunut jo pari vuotta, joten uusia tuottavuutta nostavia innovaatioita on todennäköisesti jo syntynyt. Maahanmuuton vauhdittuminen pandemian jälkeen voi taas parantaa työvoiman saatavuutta alhaista koulutusta vaativilla aloilla ja vähentää jälleen palkkapaineita. Monilla korkeampaa koulutusta vaativilla aloilla työvoiman saatavuusongelmien arvioidaan jatkuvan pitkään, kun väestö ikääntyy ja siten paine työn tuottavuutta kohentavan teknologian käyttöönottoon jatkuu.

Lähteet:

Bloom, Nick (2023). Konferenssiesitys NABE annual meeting 8.10.2023, Dallas

PEW research center (2023). [About a third of U.S. workers who can work from home now do so all the time.](#)

Sahir, A. (2023). Konferenssiesitys NABE annual meeting 8.10.2023, Dallas

Avainsanat

tuottavuus, työmarkkinat, Yhdysvallat, BOFIT